

Т.О. Ремех

ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ

для державної підсумкової атестації
з правознавства
(практичний курс)

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки,
молоді та спорту України*

9
клас

Київ
Центр навчально-методичної літератури
2013

Пояснювальна записка

Державна підсумкова атестація з практичного курсу правознавства проводиться для **учнів 9-х класів у письмовій формі** за збірником завдань для державної підсумкової атестації з предмета «Правознавство. Практичний курс».

У збірнику вміщено 10 варіантів по 11 типових завдань у кожному, що охоплюють усі розділи навчальної програми (Пошетун О.І., Ремех Т.О. Правознавство. Практичний курс. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 9 клас. – 2009).

Кожний варіант містить тестові завдання; завдання щодо побудови ланцюжків термінів і понять; порівняння понять і наведення прикладів до них; аналіз статті законодавчого акта; правову ситуацію.

Виконання тестових завдань передбачає відтворення учнями на репродуктивному рівні основних знань з предмета. Завдання щодо побудови ланцюжка термінів і понять призначені для виявлення вмінь учнів аналізувати й узагальнювати основні поняття і явища, що вивчалися, та виявляти логічні зв'язки між ними. Завдання з порівняння правових понять чи явищ перевіряє вміння учнів визначати їхні відмінні ознаки. Аналіз статті законодавчого акта має на меті демонстрацію вмінь учнів працювати з нормативно-правовими актами, аналізувати їхній зміст. Розв'язання правових ситуацій спрямоване на виявлення навичок учнів застосовувати набуті в процесі вивчення предмета «Правознавство. Практичний курс» знання й уміння, а також представляти свої оцінні судження щодо правових подій, явищ і процесів.

Кожний варіант містить:

- тестові завдання на вибір однієї правильної відповіді з чотирьох **(1–6)**;
- тестове завдання на вибір кількох правильних відповідей – варіант зі сполученням цифр **(7)**;
- завдання, де потрібно віднайти пропущене та зайве у запропонованих ланцюжках термінів і понять, узагальнити й указати, якому правовому явищу вони відповідають **(8)**;
- завдання на визначення відмінностей між правовими поняттями і явищами та ілюстрацію їх прикладами **(9)**;
- завдання з аналізу статті (статей) законодавчого акта, що передбачає відповіді на запитання до змісту цієї статті чи пояснення зазначених у ній понять чи висловлення власного ставлення до правового явища/процесу **(10)**;
- розв'язання правової ситуації за запитаннями до неї **(11)**.

На виконання роботи відводиться **90 хвилин**. Відповіді на тестові завдання (**1–7**) слід заносити в спеціальний бланк, поданий у кінці збірника, а розгорнуті відповіді записувати поряд із запитаннями й завданнями (**8–11**), або на прштампованих листках, виданих учителем.

Типи завдань та їх оцінювання

Номери завдань	Тип завдання	Оцінювання
1–6	Вибір однієї правильної відповіді із чотирьох	3 бали (0,5 бала за кожну правильну відповідь)
7	Вибір кількох правильних відповідей (варіант відповіді зі сполученням цифр)	0,5 бала
8	Ланцюжки термінів і понять	2 бали (по 1 балу за кожний правильно вибудований ланцюжок)
9	Порівняння понять, наведення прикладів	1,5 бала (1 бал за будь-які суттєві відмінності й 0,5 за приклади)
10	Аналіз статті законодавчого акта за запитаннями	2,5 бала (0,5 бала за питання А та по 1 балу за питання Б і В)
11	Розв'язання правової ситуації за запитаннями	2,5 бала (1 бал за питання А та по 1,5 бала за питання Б)
Усього		12 балів

ВАРІАНТ 1

Завдання 1–6 передбачають вибір ОДНІЄЇ
правильної відповіді із ЧОТИРЬОХ

1. Позначте усталені правила поведінки, що склались у суспільстві в результаті їх тривалого повторення

А норми права
Б традиції та звичаї
В норми моралі
Г корпоративні норми

А Б В Г

2. Визначте зайвий елемент у складі правовідносин

А благо, цінність, на які спрямовані дії учасників правовідносин
Б учасники (сторони) правовідносин
В права і обов'язки сторін правовідносин
Г мотив та мета правовідносин

А Б В Г

3. Укажіть, що є Основним законом нашої держави

А Закон України «Про громадянство»
Б Конституція України
В Закон України «Про Державний прапор»
Г Закон України «Про вибори народних депутатів України»

А Б В Г

4. Укажіть, де вміщено опис складу злочинів та покарань, що призначаються за них

А у Конституції України
Б у Кримінально-процесуальному кодексі України
В у Загальній частині Кримінального кодексу України
Г в Особливій частині Кримінального кодексу України

А Б В Г

5. Укажіть вікові межі членства осіб у дитячих організаціях України

А від 6 до 16 років
Б від 6 до 18 років
В від 10 до 18 років
Г від 14 до 21 року

А Б В Г

6. Укажіть, до якого віку встановлюється опіка над дитиною, позбавленою батьківського піклування

- А 10 років
- Б 14 років
- В 16 років
- Г 18 років

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Завдання 7 передбачає вибір ТРЬОХ правильних відповідей (варіант відповіді зі сполученням цифр)

7. Оберіть варіант, під яким значаться окремі етапи (стадії) розгляду кримінальної справи

- 1 попередження затриманого
- 2 досудове слідство
- 3 судимість
- 4 судові дебати
- 5 пред'явлення обвинувачення

- А 1, 2, 3
- Б 1, 3, 4
- В 2, 3, 4
- Г 2, 4, 5
- Д 1, 2, 5

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

У завданні 8 потрібно визначити пропущене та зайве у запропонованому ланцюжку термінів і понять, узагальнити та вказати правове явище, якому вони відповідають

- 1 конституційне право; карне право; сімейне право;
 _____; адміністративне право;
 цивільне право – це _____
- 2 купівля-продаж; _____; трудовий
 контракт; майновий найм – це _____

Завдання 9 передбачає запис ДВОХ відмінностей між поняттями та прикладів

- 9. Запишіть у таблицю дві відмінності між поняттями та наведіть приклади**

Органи виконавчої влади	Органи місцевого самоврядування
Приклади	

У завданні 10 потрібно проаналізувати (прокоментувати) статтю законодавчого акта за запитаннями

- 10. Проаналізуйте статтю 25 Конституції України**

Громадянин України не може бути позбавлений громадянства і права змінити громадянство.

Громадянин України не може бути вигнаний за межі України або виданий іншій державі.

Україна гарантує піклування та захист своїм громадянам, які перебувають за її межами.

- А** Яке право/права закріплено в статті Конституції України? _____

- Б** Дайте визначення основного поняття, про яке йдеться _____

В Укажіть основні підстави набуття громадянства дітьми згідно із законодавством України _____

У завданні 11 потрібно розв'язати правову ситуацію за запитаннями

11. Проаналізуйте правову ситуацію

Неповнолітні Дмитро Каракозов та Петро Климчук (дев'ятикласники) на осінніх канікулах під час пішого туристичного походу відстали від своїх товаришів і загубилися в лісі. Після двох днів безрезультатних намагань знайти дорогу знеситені та зголоднілі хлопці вночі натрапили на сторожку егеря. Виламавши двері, вони потрапили до приміщення, де знайшли трохи продуктів, теплий одяг, сокиру, ліхтар та компас. Усе це хлопці прихопили із собою та відправилися на пошуки дороги до туристичного табору. На щастя, вже на ранок Дмитра й Петра знайшов інструктор їхньої групи.

А Як, на вашу думку, слід кваліфікувати дії хлопців? _____

Б Чи нестимуть Дмитро Каракозов і Петро Климчук юридичну відповідальність? Відповідь обґрунтуйте _____

ВАРІАНТ 2

Завдання 1–6 передбачають вибір ОДНІЄЇ
правильної відповіді із ЧОТИРЬОХ

1. Визначте види правопорушень

- А** протиправні і правомірні
- Б** винуваті та невинуваті
- В** проступки і злочини
- Г** припустимі і неприпустимі

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

2. Визначте орган, що є органом виконавчої влади

- А** Верховна Рада України
- Б** Кабінет Міністрів України
- В** Конституційний Суд України
- Г** міський голова

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Укажіть, по спливу якого строку за загальним правилом реєструється шлюб осіб, які подали заяву до органу реєстрації актів цивільного стану

- А** 14 днів від дня подання заяви
- Б** одного місяця від дня подання заяви
- В** двох місяців від дня подання заяви
- Г** трьох місяців від дня подання заяви

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Укажіть зайве у переліку форм здобуття середньої освіти в Україні

- А** вечірня
- Б** екстернат
- В** самоосвіта
- Г** очна

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

5. Укажіть вік, з якого зміна громадянства батьками дитини може відбуватися лише за згодою останньої

- А** 7 років
- Б** 10 років
- В** 14 років
- Г** 16 років

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. Укажіть вік особи, з якого вона може розпоряджатися власним заробітком, гонораром, стипендією

- А** 14 років
- Б** 16 років
- В** 18 років
- Г** 21 рік

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Завдання 7 передбачає вибір ТРЬОХ правильних відповідей (варіант відповіді зі сполученням цифр)

7. Оберіть варіант, де вказано документи, що зазвичай подаються особою при працевлаштуванні

- 1 паспорт
- 2 характеристика сусідів
- 3 лист-рекомендація з попереднього місця роботи
- 4 трудова книжка
- 5 довідка про результати медичного огляду

А 1, 2, 3

Б 1, 3, 4

В 2, 3, 4

Г 1, 4, 5

Д 1, 2, 5

А	Б	В	Г	Д

У завданні 8 потрібно визначити пропущене та зайве у запропонованому ланцюжку термінів і понять, узагальнити та вказати правове явище, якому вони відповідають

- 1** звичаї, традиції; моральні норми; _____;
закони; корпоративні норми – це _____
- 2** штраф; позбавлення права обіймати певні посади або
займатися певною діяльністю; _____;
виправні роботи; конфіскація майна; арешт; обмеження
волі; позбавлення спеціального права; позбавлення волі
на певний строк; довічне позбавлення волі – це _____

Завдання 9 передбачає запис ДВОХ відмінностей між поняттями та прикладів

9. Запишіть у таблицю дві відмінності між поняттями та наведіть приклади

Закон	Підзаконний акт
Приклади	

У завданні 10 потрібно проаналізувати (прокоментувати) статтю законодавчого акта за запитаннями

10. Проаналізуйте фрагменти *статей 627 й 629 Цивільного кодексу України*

Зі статті 627

1. ...сторони є вільними в укладенні договору... визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

Зі статті 629

1. Договір є обов'язковим для виконання сторонами...

- А** Про яке основне поняття йдеться? _____

- Б** Наведіть приклади, що ілюструють це поняття _____

- В** Чому, на вашу думку, важливо виконувати договір сторонами, що його уклали? _____

У завданні 11 потрібно розв'язати правову ситуацію за запитаннями

11. Проаналізуйте правову ситуацію

16-річна студентка коледжу Аїда Собченко вчинила крадіжку. Рішенням суду їй було звільнено від покарання із застосуванням до неї примусових заходів виховного характеру, таких як застереження, покладання обов'язку повертатися додому не пізніше 21 години щоденно та відшкодувати потерпілому майнові збитки, заподіяні злочином.

А За яких підстав неповнолітня особа, яка вчинила злочин, звільняється від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру? _____

Б Чи є правомірним, на вашу думку, рішення суду? Відповідь обґрунтуйте _____

ВАРІАНТ 3

Завдання 1–6 передбачають вибір ОДНІЄЇ
правильної відповіді із ЧОТИРЬОХ

1. Визначте, що відображає сутність поняття «юридичні факти»

А рішення органів влади та місцевого самоврядування, що тягнуть за собою правові наслідки для учасників правовідносин
Б факти реального життя, що мають певні наслідки
В юридичні документи
Г конкретні життєві ситуації, з настанням яких пов'язується виникнення, зміна або припинення правових відносин

А Б В Г

--	--	--	--

2. Укажіть додаткову умову укладання трудового договору

А посада, на яку приймається працівник
Б строк трудового договору
В обов'язкове надання житла працівникові
Г розмір оплати праці працівника

А Б В Г

--	--	--	--

3. Визначте зайве в переліку співучасників злочину

А виконавець
Б пособник
В спонукальник
Г організатор

А Б В Г

--	--	--	--

4. Укажіть орган, який уповноважений приймати рішення про позбавлення батьківських прав особи

А суд
Б прокуратура
В орган опіки та піклування
Г орган реєстрації актів цивільного стану

А Б В Г

--	--	--	--

5. Укажіть дату прийняття Конституції України

А 16 липня 1990 року
Б 24 серпня 1991 року
В 8 червня 1995 року
Г 28 червня 1996 року

А Б В Г

--	--	--	--

6. Укажіть вік, з якого особа може зареєструватися підприємцем

- А 14 років
- Б 16 років
- В 18 років
- Г 21 рік

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Завдання 7 передбачає вибір ТРЬОХ правильних відповідей (варіант відповіді зі сполученням цифр)

7. Оберіть варіант, де містяться конституційні обов'язки громадян України

- 1 обов'язок захищати Вітчизну, незалежність та територіальну цілісність України
- 2 обов'язок дотримуватися Конституції України та законів України
- 3 обов'язок громадян сплачувати податки та збори в розмірах, встановлених законом
- 4 обов'язок громадян виховувати дітей у любові
- 5 обов'язок громадян поважати батьків

- А 1, 2, 3
- Б 1, 3, 4
- В 2, 3, 4
- Г 2, 4, 5
- Д 1, 2, 5

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

У завданні 8 потрібно визначити пропущене та зайве у запропонованому ланцюжку термінів і понять, узагальнити та вказати правове явище, якому вони відповідають

- 1 мітинги; вибори; _____; збори – це _____
- 2 усиновлення; _____; піклування; набуття громадянства; патронат – це _____

Завдання 9 передбачає запис ДВОХ відмінностей між поняттями та прикладів

9. Запишіть у таблицю дві відмінності між поняттями та наведіть приклади

Адміністративне правопорушення	Дисциплінарний проступок
Приклади	

У завданні 10 потрібно проаналізувати (прокоментувати) статтю законодавчого акта за запитаннями

10. Проаналізуйте статтю 53 Конституції України

Кожен має право на освіту.

Повна загальна середня освіта є обов'язковою.

Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання...

Громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі.

А Про яке конституційне право йдеться? _____

Б Який освітній рівень як обов'язковий закріплено в статті?

В Поясніть один із зазначених у статті принципів, на яких ґрунтується це право _____

У завданні 11 потрібно розв'язати правову ситуацію за запитаннями

11. Проаналізуйте правову ситуацію

17-річна Єва Адамова на зароблені під час літніх канікул гроші придбала золоті сережки, а за подаровані бабусею гроші – каблучку. На дружній вечірці 18-річна Марія Гусак, побачивши у подружки гарні прикраси, почала вмовляти Єву продати їй хоча б каблучку. Єва без вагань піддалася на вмовляння подружки й наступного дня продала їй каблучку. Дізнавшись про це, батьки Єви зажадали від доньки повернення грошей Марії в обмін на прикрасу, що тепер належала Марії, і в разі відмови попередили Єву про намір подати позов до суду про визнання всіх укладених Євою договорів купівлі-продажу недійсними.

А Чи може Єва розпоряджатися заробленими і подарованими їй грошима та речами, придбаними за них? Поясніть

Б Як, на вашу думку, буде вирішена ситуація? Відповідь обґрунтуйте _____
